

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2009

Nr. 139

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2009

Met deze brief wil ik u informeren over de evaluatie van het Dierentuinenbesluit en de beleidsmaatregelen naar aanleiding van dit onderzoek. De evaluatie is bijgevoegd.¹

De aanleiding voor de evaluatie van het Dierentuinenbesluit dat op 26 juli 2002 van kracht is geworden, is tweeledig. Ten eerste is het gebruikelijk om regelgeving periodiek te evalueren. Ten tweede strekt de evaluatie tot uitvoering van de motie van het lid Ouwehand (Kamerstukken vergaderjaar 2006–2007, 30 800 XIV, nr. 121). Deze motie verzoekt de regering om het Dierentuinenbesluit te evalueren, met daarbij aandacht voor de functie, de huisvestingseisen en het fok- en transactiebeleid van dierentuinen.

Het Dierentuinenbesluit dient ter implementatie van de EU-Dierentuinenrichtlijn. Tevens is de Vrijstellingsregeling dierenwelzijn van kracht die voorkomt dat niet alle kinderboerderijen en instellingen, zoals restaurants met enkele beschermde diersoorten, vergunningplichtig zijn. Ook de opvangcentra die dieren voor een beperkte duur opvangen, worden door de Vrijstellingsregeling dierenwelzijn uitgesloten van vergunningplicht.

De evaluatie

Het evaluatieonderzoek is uitgevoerd door het bureau Research voor Beleid (RvB).

Een klankbordgroep met vertegenwoordigers van de diverse organisaties heeft inspraak gehad bij de opzet van het onderzoek en de aanbevelingen en conclusies van het onderzoek. In de klankbordgroep zaten vertegenwoordigers van de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (grote dierentuinen), de Vereniging Dier en Park (kleinere dierentuinen), de Vereniging voor Opvang van Niet Gedomesticeerde Dieren en de Dierenbescherming.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

RvB heeft onderzoek gedaan naar:

1. het functioneren van de uitvoering van het besluit;
2. de bruikbaarheid van de voorschriften in het besluit ten aanzien van welzijn, educatieve programma's en het fok- en transactiebeleid om de doelstellingen van het besluit te halen;
3. de administratieve lasten voor de dierentuinen en voor de overheid. De resultaten geven een globaal beeld hiervan.

Onderzoeksconclusie

De algemene conclusie die ik uit dit evaluatierapport trek, is dat het besluit zijn werk doet. Het bureau constateert dat het welzijnsniveau in dierentuinen redelijk tot goed is en dat het kwaliteitsniveau van vooral de kleinere dierentuinen is verbeterd sinds het van kracht worden van het Dierentuinenbesluit. Ik zie in het evaluatierapport bevestigd dat de keuze voor doelvoorschriften in het Dierentuinenbesluit een goede keuze is geweest, omdat deze open normen de dierentuinen volgens de onderzoekers uitdagen tot het creëren van een optimale situatie. Het zijn in de eerste plaats de dierentuinen zelf die dit niveau van dierenwelzijn hebben gerealiseerd. De bevindingen van de Visitatiecommissie zijn voor een aantal dierentuinen een grote steun daarbij geweest. De administratieve lasten zijn redelijk in lijn met de inschatting vooraf. RvB komt tot de conclusie dat er behoefte is aan een aantal verbeteringen en doet daar een aantal aanbevelingen voor die zijn beschreven op bladzijde 17 en 18.

Beleidsmaatregelen

De gedane aanbevelingen in het rapport volg ik grotendeels op en daartoe zet ik de volgende acties in gang.

De onderzoekers geven aan dat de Visitatiecommissie zichtbaarder zou moeten maken hoe aan de tamelijk open bepalingen van het Dierentuinenbesluit uitvoering wordt gegeven; de transparantie over de uitvoering van de open normen kan bijdragen aan een groter draagvlak voor de beslissingen van de Visitatiecommissie. Daarnaast kan transparantie over de uitvoering van de doelvoorschriften een belangrijke impuls zijn om het welzijnsniveau nog verder te verhogen. Op basis van de huidige rapportages van de Visitatiecommissie zouden onder andere voorbeelden van een goede uitvoering van de doelvoorschriften kenbaar kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld door middel van publicatie op een website. Een gedetailleerde invulling van de open normen, zoals in het rapport suggereert, gaat mij echter te ver omdat dit in de praktijk zal leiden tot het vervangen van de open normen door minimumvoorschriften, hetgeen de innovatie zou kunnen belemmeren.

Bepaalde opvangcentra vallen onder het dierentuinenbesluit gezien hun activiteiten (openstelling, meer dan tien diersoorten in de collectie, permanente aanwezigheid van dieren). Opvangcentra hebben echter een ander doel dan dierentuinen, waardoor de bepalingen van het Dierentuinenbesluit niet altijd goed aansluiten bij de functie die deze centra hebben. Met de opvangcentra zal ik bekijken welke regels als knellend worden ervaren en welke mogelijkheden er zijn op dit op te lossen. Het welzijn van dieren dient voorop te blijven staan.

Bij de aanpassing van de huidige uitvoeringsregelgeving aan de Wet Dieren zal de werking van het Dierentuinenbesluit op enkele punten worden verbeterd. De aanbeveling om de vrijstelling voor inrichtingen die nu vallen onder de Vrijstellingsregeling dierenwelzijn te integreren in het Dierentuinenbesluit, zal in dit licht worden gezien.

Daarnaast zal het beleidsprotocol van dierentuinen worden uitgebreid met het doel van het fokprogramma en het doel van het educatieve programma. Tot slot zal de bepaling betreffende kleine veranderingen binnen een dierentuin in overeenstemming worden gebracht met de praktijk en vergunningvoorwaarde.

Over de controle kan ik het volgende mededelen. Nu de dierentuinen na het verlenen van de vergunning zijn gecontroleerd op de specifieke vergunningvoorwaarden, zijn Dienst Regelingen en de AID begonnen met controles in het kader van het regulier toezicht. De AID controleert aan de hand van concrete opdrachten. Op korte termijn zullen ook de inrichtingen die wel vergunning hebben aangevraagd, maar geen vergunning hebben gekregen, worden gecontroleerd door de AID om te bezien of zich hier welzijnsproblemen voordoen. Daarnaast zal ik de AID opdracht geven om de ogen en oren goed open te houden om vergunningplichtige inrichtingen zonder vergunning te detecteren.

Het Dierentuinenbesluit geeft dierentuinen bij de invulling van de educatie- en informatieverplichtingen veel vrijheid. Het onderzoek laat zien dat de bewustwording op deze gebieden is toegenomen bij de dierentuinen. Door het opnemen van het doel van het educatieve programma in het beleidsprotocol van dierentuinen zal die bewustwording verder toenemen.

Samenvattend stel ik vast dat de Nederlandse dierentuinen overwegend voldoen aan de doelen van het Dierentuinenbesluit. Het welzijnsniveau van de dieren is redelijk tot goed. Op basis van de aanbevelingen zal ik nog enkele verbeteringen doorvoeren.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg